

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid nam congruens sit & decorum, vt horæ canonicæ, Psalmorum,
Hymnorumque, alio cantu psallantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Papa, sub anno Domini quadringentesimo vicesimo, ubi prædictæ omnes horæ tam diurnæ quam nocturnæ persolui iubetur. Cauenda autem est deceptio ne quis putet, vt hæretici blasphemare attentant, tunc primum fuisse institutas. In hoc enim superiora adduximus testimonia vt eas de antiquitate & tempore Apostolorum deducemus. Quæ re illic tanquam res antiqua confirmatur. Mysteria autem sunt quod septem existunt hebdomadæ dies, quibus mundus fuit creatus, septemque Spiritus sancti dona, quibus re creatur, ac septem mundi ætates, quibus duraturus est, septemque adeo petitiones dominicæ orationis, quibus eadem dona postulamus. Christus autem matutinali hora captus est, & per reliquas diei passus. Vnde versus: Hæc sunt septenis propter quæ psallimus horis: Matutina ligat Christum, qui crimina purgat: Prima replet sputis, causam daturæ mortis: Sexta cruci nectit, latus eius nona biperit. Vespera deponit, tumulo completa reponit. Ex his ergo cum sitis quæ dicta sunt colligitur, septem esse Canonicas horas, secundum illud Psalm. Septies in die laudem dixi tibi. Accipitur enim illic dies pro naturali, vt noctem includat. Quæ re non sunt audiendi qui matutinam a laudibus separantes, octo connumerant.

Ad primū arg.

Ad primum igitur argumentum supra obiectum Vvicleff, vsque adeo negatur horarum canonicarum pensum graue esse, vt affirmemus esse suauissimum. Ad illud autem quod insinuat non esse in ecclesiæ facultate aliquid sancire, quod in altero duorum testamentorum expressum non sit, plura respondemus. Primum illud est hæreticum fundamentum, atque illius bestie quam Ioan Apocaly. 3. vidisse scripsit quæ cum agnus videretur cornua gerens in fronte, draco tamen erat. Super quo loco ait August. serm. 111. hæreticam illic ecclesiæ significari, quæ cum ceu agnus Christi, duo in fronte cornua, hoc est, duo testamenta præ se ferat, draconis tamen morfu Ecclesiæ Catholicam dilacerat. Hæc ille. Habet enim ecclesiæ catholica potestatem a Christo Apostolicam qua leges possit condere, quas vel ex facia pagina elicit, vel ad Christianorum ornamentum necessarias ducit. Instar nimirum

August.

August. serm. 111. hæreticam illic ecclesiæ significari, quæ cum ceu agnus Christi, duo in fronte cornua, hoc est, duo testamenta præ se ferat, draconis tamen morfu Ecclesiæ Catholicam dilacerat. Hæc ille. Habet enim ecclesiæ catholica potestatem a Christo Apostolicam qua leges possit condere, quas vel ex facia pagina elicit, vel ad Christianorum ornamentum necessarias ducit. Instar nimirum

Apostolorum qui suis vestimentis iumentajilla strauerunt quibus Christus Hierosolimam ingressurus mollius incederet. Ait quippe super eodem loco Hierony. quod vestis Apostolica, vel doctrina virtutum vel editio scripturarum intelligi potest, sicut ecclesiasticorum dogmarum varietas quibus nisi anima instructa fuerit, seclorè habere Dominium non meretur. Et Anselmus: Vide inquit quod super iumentum ponebant Apostoli vestimenta sua, sed cetera Iudaica turba sub iumentum pedibus quia mandatis Apostolorum instruitur, & ornatur. legis autem antiquæ mandata conculcamus, dum carnales obseruationes & circumcisione reprobamus. Adde quod Ecclesiæ non solum intus per Spiritum sanctum edocta, sed viua voce Apostolorum Christi illustrata eiusmodi horarum religionem amplexa est.

Anselmus.

Ad secundum respondetur quod in orationibus priuatis non est opus est voce, sed satis est mente orare, nisi ad excitandam deuotionem. Quod autem Christus & Paul. secundum ipsum ait, Spiritu & mente orandum, nihil aliud edocet quam quod orantis psallentisque vobis non debet esse sicut auium garritus, sed mente & spiritu plena. Tertium argumentum ar. 3. plenius dissoluetur, ubi monstrabitur clericorum sacri initiatorum officium, etiam si curam gerant animarum, esse horarum munus persolueret.

Ad secundū arg.

Ad tertium arg.

ARTICVLVS II.

Virum congruens sit & decorum vt horæ Canonicæ, Psalmorum Hymnorumque alio cantu psallantur.

Post horarum Canonicarum substantiam, & institutionem subsequitur modo explorare virum canticis & hymnis sint persoluedæ. Nam idem Vvicleff, vt eodem tomo. 5. cap. 16. Thom. Vvalden. refert, de hoc catholicos subsannaba, quod alio cantu laudes & preces ad Deum inlamarer. Quam quidem hæresim Lutherani suscitauerunt, obridentis ceu ridicolis nobis quod vocibus in templis obstreparamus Deo. Argumentum istorum est quod Deus non est sordus Soto, de Iust. & iu. Qqq aut

Vvicleff Vvaldē. Primū argum.

aut dormiens ut clamoribus nostris, quibus excitetur, indigeat. Quocirca nos Baalaticos appellant hoc est sacerdotibus Baal similes, quos vt 3. Reg. 18. refertur, deridens Elias ut alius in clamarerit irriabat subdens: Deus enim vester forsitan cum alio loquitur, aut in diuersorio est, aut in itinere aut certe dormis, ut excitetur. Et eadem inter illos agerem quandoque de eadem re sic conueniebant. Nunquid si tu cum Cesare Cantando colloqueris, aut aliquid ab illo alutissimis verbis & musico artificio deposceres, non deridiculus esses? Quid ergo coram Deo facere non veremini quod non auderetis coram Cesare? Secundo arguitur exemplo illius matronæ Samuelis matris, quæ vt initio lib. 1. Regum refertur, pressis labijs adeo silenter orabat, vt temulenta appareret. Quod quidem exemplum quasi orantium figura inter sanctos celebratissimum est. Vnde auctor imperfecti humilia 13. Possumus inquit intelligere, vt ostium domus, os corporis, vt non clamosa voce oremus Deum, sed desiderio tacito. Nam clamosa inquit oratione multa mala nascuntur, maxime hæc tria. Primum quod clamosa voce orans non credit Deum. vbi que esse & secreta audire. Secundum quod mysteria secretarum suarum petitionum, quæ forte non oportebat alterum præter Deum scire, auribus honorum & malum audienda committit. Tertium denique quod clamose orans alterum iuxta ipsum astantem orare non sinit. Id quod experientia testatur. Nam dum in ecclesia canitur, non possunt astantes orare, vocibus eorum sensus rapientibus. Accedit postremo quod musica qui secularis in suis festis virtutes, sacra prophanare videntur. In contrarium est autem illud Davidis Psalm. 149. Cantate Domino canticum nouum. Et rursus, Laudent nomen eius in choro, Cui accedit & Concilium Toletanum quartum de consecratione, dist. 1. vbius ystra sunt, De hymnis canendis & Saluatoris & Apostolorum habemus exemplum.

Cum tantopere isti rerum nouatores & ecclesiasticarum rerum perturbatores ecclesiasticos cantus, vt modo dicebam, propellere a Christiano catu contendant, non satis rei præsentis fecissemus nisi hunc

addidissemus articulum de quo S. Thom. 2. 2. quest. 91. non nihil tenet. Ad quem vnica eademque ecclesiæ receptissima respondetur conclusione. Cantus ecclesiasticus quibus horæ Canonice solemniter celebrantur, vt in ecclesiis sunt optima ratione constituti ita sunt & anutissimi. Et quo rationibus testimonia clarescant, ab ipsis nobis sumendum exordium. Sed est cum primis adnotandum, horas Canonicas in quibus religio colendi Dei consistit, tres habitudines inter nos & Deum continere. Prima est diuina laudatio, quam quidem ei propter seipsum tanquam summo bono debemus. Hæc enim de causa illa a nobis debetur confessio, quod sit summe infiniteque bonus, iustus, misericors, &c. atque adeo cuncti potens omniscius, & quid quid boni in rebus existit immensa sua continet essentia, & propterea concinimus ei Hymnos, & Psalmorum laudes. Secunda earundem horarum ratio est vt quidem quid nobis ad vitam salutemque tam temporalem quam spiritualem necessariū est, ab ipso petamus, contentes nos suas ipsius esse creaturas, atque in nobis boni nihil ab illo posse contingere. Tertium denique officium quod illi orando perloquimur est gratiarum actio pro receptis beneficiis. Hoc autem supposito, rationibus pluribus demonstratur conclusio. Primum enim omnium laudum conditio hæc est, vt non repugnet vt maxime ei congruat. Nisi naturale hominum ingenium consideramus, inde heroica carmina ortum habuerunt vt ipsi sonoro metro decurrentibus Heroum laudes & gesta canerentur. Quod & Poeta Aeneidum principio significans ait Arma virumque canon. Quæ Aristot. 3. Poli. cap. 5. & Boet. in Prolog. Musica, per multum Musicam commendant, seu rem ad morum affectus plurimum conferentem. Immo vero, vt secundum subiectum argumentum, symphonia in euismo di canendis laudibus adeo est naturalis, vt etiam auctori ipsi natura in caelis eodem modo concini referantur. Vnde Apocal. 4. de sanctis animalibus refert Ioannes quod requiem die ac nocte non habebant, dicentia. Sanctus, Sanctus. Vnde in Missæ Praefatione seipsam ecclesiā conortatur vt quemadmodum caeli caelorumque uirtutes, Cherubin quoque & Seraphin sociæ exul-

SOTO
de Iure
Legibus
DIE
13

Arg. 2.

Poste-

mū arg.

Concil.

Toletanum.

4. dist.

1. vbius

ystra sunt

exultatione clamare non cessant ita ipsa cum eis concinat. Quare & Deo supplicat ut suas etiam cum illis voces admitti iubeat dicens Sanctus Sanctus, &c. Quapropter non immerito sunt qui fateantur veris vocibus, licet supernaturalibus, Deū in caelestibus laudari. Atque rei huius testimonium terris angeli, desuper attulerunt, ubi pastoribus natu Domino, non solum cum splendore diuinæ gloriæ affulserunt, verum & cantates intonarunt Gloria in excelsis Deo. Vnde circa finem secūdi libri de Epiphā. Gregor. Cum pastoribus inquit, Tenebare, cum Angelis hymnum dicitur cum Archangelis choros ducit. Sit nobis ista communis solennitas terrestribus communis. Quia ergo oris impudentis heretici hæc laudem preconia negare possit? Hæc enim de causa militant ecclesia, nempe quo societatem cum triumphante in vitam referat, in duos choros clerum partiur, qui alteris vocibus laudes intonent atque altero sedente alter steter, videlicet ut qui stat, militantium aciem respiciat, qui vero sedet, triumphantium requiem. Quare cum uterque alteri respondeat, ambo, nempe angelicus atque humanus chorus eundem Deum pulcherrima concordia venerantur. Tertium post mortalium naturam & immortalium conditionem argumentum sumitur ab antiqua lege. Eundem nanque canendi ritum eodemque diuino numine affusus Dauid, psalterium cithara composuit quo canere diuina mysteria consueuerat. Cantabiles enim, inquit, mihi erant iustificaciones tuæ in loco peregrinationis meæ, Quo quidem ritu non solum Deo quidquid animo gerebat intumebat, verum & ad depellendos obsefores demones viebatur ut patet primo Rex. 19. Nimirum futuram ecclesiam admonens, ut psalmodum concentu insulantes demones fugaret, Quocirca & in domo Dei, ut legitur primo. Paralipom. 14. quatuor millia psaltes constituit, canentes Domino in organis quæ fecerat ad canendum. Ob idque psalmo. 148. & duobus sequentibus omnimode sanctos Dei admonet, ut haminis & canticis, omnique musico instrumeto. Deo laudes resonent. Accedunt & in rei confirmationem celeberrima illa spiritualia cantica

quæ sancti Prophete & Patres illius legis spiritu Sancto dictante cecinisse leguntur, & nunc ecclesia per hebdomadam concludit. Vt cantica Moyfi Annæ, Delboræ, Isaia. Ezechia, cæterorumque Prophetarum. Neque est cur quispiam reclamet, cantiones illas templo illis non nostro congruere, nam cum illud figura fuerit nostri multo nos magis condecet. Vnde, quod quartum sit argumentum, cum Christus Hierosolymam ingreditur, ubi ingressus in ecclesiam nostram designabatur, concentu puertorum psallentium & cantantium. Hofanna fili Dauid, exceptus est. At que obmurmurantibus Iudeis Dominum que interpellantibus qui illo tacere iuberet, respondit. Si tacuerint lapides clamabunt. Igitur si hora Canonice quatenus laudes diuinæ sunt existimetur, congruentissimum est ut canticis persoluantur. Quod si ut gratiarum actiones proferantur, non minus eis cantio congruit. Id quod Christo ipsi, ex quo quintum sumitur argumentum, in more & vsu fuisse testatur. Matth. 26. ubi postremam enarrans cœnam ait. Et hymno dicto exierunt in montem Oliueti. Vnde colligitur Christum cum suis gratiarum actiones cantando fecisse.

Quarta ratio.

Gregor.

Tertia ratio.

Isidorus

August.

Ait cum Isidorus libro sexto Etymo. ca. 34. quod hymni sunt cantica audantium Deum. Quare si sit inquit laus, & non Dei non est hymnus, & si sit & Dei & laus, & non canetur, non est hymnus. Qua de re Augustus. in illo libello quem de laude spiritualium canticorum inscripsit, ex eo quo Zacharias hymni voce prophetauit & Angeli Gloria in excelsis Deo, intonarunt, & pueri Hierosolymie Hofanna inclamarunt, & Christus hymnum cum discipulis conciuit, sic colligit. Quis iam habito tali documento de psalmodum & hymnorum religione dubitauerit? quando ille quia caelestibus adoratur, & psallitur ipsum cum discipulis hymnum cantasse perhibetur? Et Ioan. inquit in Apocalypsi, refert se spiritu reuelante vidisse & audisse vocem aquarum multarum, & tonitru multorum dicentium Halleluia. Hæc Augustus. Neque vero si solemnem orandi religionem sub precum ratione mediteris, decris Apostolicum exemplum, ut canora melodia fiat. Est nanque sextum argumentum

Qqg 2 id quod

id quod Actu. 16. legitur, nempe quod cum Paulus & Silas in carcere custodirentur, adorantes media nocte laudabant Dominum, nimirum suam causam illi proponentes. Et audiebant eos qui in custodia erant, & subito terræ motus factus est magnus, omniaque ostia aperta & omnia soluta vincula. vbi secundum Bedam alia terra habet quod hymnum dicebant. Quo loco hymnorum psalmodiarumque vim

Beda.

idem doctor annotauit, admonens vt qui cunque fidelium intentiones varias incidit cum Paulo & Sila, inter carceris tenebras hymnizet, & cum Psalmista Domino canat. Tunc presidium meum à pressura quæ circumdedit me. In qua item Apostolica auctoritate illorum trium differentia meditata est, nempe hymnorum, psalmodiarum, & canticorum, quam & ad Colossen. tertio repetit, vbi ait. Commemorate vosmetipsos psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris. Quo loco suis annotationibus Hieronymus. Hymnis, inquit, vt trium puerorum, psalmis, vt Dauid, canticis vt Moyse & aliorum, Hæc ille. Canticum enim simplicem vocum intonationem designat, hymnus carmen, psalmus vero est, qui instrumentum musico psallitur. Adde & quod ad Ephes. quinto idem admonet Apostolus. Implemini enim inquit, Spiritu sancto, loquentes vobismet ipsis in psalmis, hymnis & canticis spiritualibus. cantantes & psallentes in cordibus vestris Domino, gratiam agentes semper pro omnibus in nomine domini nostri Iesu Christi. Vobis inquit metipsis, id est in choro vestro alternis vocibus, & in cordibus vestris hoc est vt spiritus ex corde profectus cantum viuificet. Antiphonas vero, vt Isidorus libro primo de offic. cap. septimo auctor est, Græci primi composuerunt, quos postea Ambrosius, imitans Latinas excogitauit. Sicut & Hymni, vt Eusebius libro primo Ecclesiasticæ historiæ. ca. 18. refert, in conuentibus S. Marci in Alexandria compositi sunt multi, quibus & idem Ambrosius & Hilarius plures addiderunt, vt illic cap. 6. ait Isidorus.

Argu. 7.

Respondoria vero ibidem Isidorus cap. 8. tradit ab Italibus longo ante tempore sunt reperta, & in sic vocata quod vno canente chorus consonando respondeat. Lectio

Antiphonas primi Græci composuerunt teste. *sid. Eusebi. Responforia vñ instituta.

nes enim, vt de institutis clericorum, cap. 80. ait Rabanus, antiquissima religiois a Iudeis deriuata traditio est vt choro sedente, ab vno stante legantur, qua finita chorus concinendo respondeat, & inde dicta sunt responsoria. Quin vero, vt Calliodorus libro decimo historiæ partitæ refert, Ignatius Antiochiæ Syriae tertius post Apostolum Petrum episcopus, atque adeo cum ipsis Apostolis conuersatus, vidit Angelorum visionem quomodo per antiphonas sanctæ Trinitatis dicebat hymnos, itaque modum visionis Antiochiæ probatur tradidisse ecclesiæ, & ex hac ad cunctas transiit ecclesiæ. Multa denique alia commemorari possent, quibus antiqua hæc ratio laudandi, Deum canticis confirmaretur, quatenus ad naturam rei antinet laudandi, deprecandi, & gratias agendi. Sed illis prætermisissis ad alios arguendi locos descendamus, qui ex parte nostra sumuntur. Ceterum enim ecclesiasticæ præterquam quod si commode Deus laudatur, permagnam habent energiam ad nostram excitandam deuotionem.

Nam cum sensus sit mentis organa quos musica suapta natura de mulcet, illa ratione mens in sublime rapitur ad diuinam maiestatem contemplandam. Vnde Rabanus de institutis clericis. cap. 76. Psalterium inquit idcirco cum melodia cantilenarum suauium ab ecclesiâ frequenter quo facilius animi ad compunctionem flectantur.

Et August. libro 9. confelion. cap. 7. refert quemadmodum tempore suo Mediolanensis ecclesiæ genus hoc consolationis & exhortationis celebrare suscepit vt fratres vocibus & cordibus magno studio concineret, ad depellendum merorem quo propter hæresin Arianorum Christiani animi tabescebant, tunc enim inquit, & psalmi vt canerentur secundum morem Orientalium partium, ne populus meroris taedio contabesceret, institutum est. Quod non est sic intelligendum ac si noua tunc fieret institutio, immo erat in flauratio illius quæ illi heretici depulerant. Et libr. 10. c. 33. voluptates inquit aurium tenacius me implicauerant & subinguerant, sed resoluisti & liberasti me nunc in sonis quos animant eloquia tua, cum suauis & artificiosa voce cantantur. Et infra cum Athanasij

Rational
tera au-
toris.

Athanasij Alexandrini episcopi more me-
minisset, qui tam modico flexu vocis fa-
ciebat sonare lectorem psalmi, vt pronun-
tiant vicinior esset, quam canenti, subdit,
veruntamen cum reminiscor lachrymas
meas quas fudi ad cantus ecclesie tue in
primordijs recuperatæ fidei meæ, & nunc
ipse commoueor non cantu, sed rebus que
cum liquida voce & conuenientissima
modulatione cantantur, magnam insti-
tuti huius vilitatem rursus agnosco. Ita
fluctuo inter periculum voluptatis & ex-
perimentum salubritatis magisque adducor,
non quidem irretitabilem sententiam
proferens, cantandi consuetudinem
approbare in ecclesia, vt per oblectamenta
aurium infirmior animus in affectum pie-
tatis assurgat. Quin aliam ego met mihi
rationem adhibeo eiusmodi causationes
extollendi. Valent enim & ad amorem er-
ganos Dei magnificandum nam quis nõ
vel de hoc Deum suam amet, qui religio-
nis officium tam necessarium, sed tamen
quod ex alia parte non nihil posset asserere
molestie (uo sancto numine instituit, vt ta-
lis à nobis melodia impenderetur, quæ
& laborem leuaret, & animum recrearet
ac demulceret. Adde quod & clementio-
tem cum nobis eiusmodi spirituales cantilenæ
exhibent, nam qui fert vt crimina
nostra quibus tuam iustitiam offendi-
mus, quæque adeo lugenda potius essent
& omni mœrore plangenda, harmonico
cantu ad suas perferamus aures, quomodo
cum non credamus patentissimis esse
in nos visceribus, atque ad nobis indulgen-
dum paratissimum? Vnde Lactant. libro
sexto. Diuinarum institutionum. cap. 22.
postquam secularem melodiæ suauitatem
quæ humanos animos labefactare solent
reprobauit, paulo inferius subdit, itaque
si voluptas est audite cantus & carmina
laudes Dei canere & audire iucundum sit.
Postrema vera horum nostrorum argu-
mentorum clausura quæ sane rem planif-
sime pandit, ab experientia sumitur. Qui
enim has cantandi ceremonias condem-
nant, interesse catholicis ecclesijs cupe-
rem. in quibus contentus cum venustate
& religiosa modestia canitur, & postea,
vt hereticorum templa viserent vbi silen-
tium nihil aliud quam ecclesiarum cada-
uera refert vt illo discriminis interstitio
de vitroque iudicarent. Hoc verunta-

Lactan-
tius.

Postre-
ma rō.

In ec-
clesiasti-
cis can-
tibus ex
eels^o im-
modic^o
& vitu-
perabi-
lis esse
potest.

men in calee demunt quæstionis silendum
non est, quod vti in reliquis sanctis cere-
monijs accidit. Ita & in hac potest absurdus
excessus obrepere, nempe si profana
inter spirituales cantiones admittantur,
vel aliqua quæ pias aures offendant, vt in
narratijs Domini & alijs festis diebus ali-
cubi consuevit. Aut si ex præfectorum in-
curia ineptissimi ad canendum admittantur
qui aures obtundant & attentionē per-
turbent. Quæ quidem Hier. vt dist. 92. can.
Cantantes, refertur reprehendit. Quamuis
hoc pro ratione populi expendendum est,
in villis enim & rusticanis oppidis etsi ha-
beri non possit vrbicus cantus, non ideo
est absurdus existimandus. Organorum
autem vsus nequitquam est repudiandus
cum & sacris testimonijs comprobetur &
vbique sit celebris. Tamest in Capella
Pontificis Summi non sit admissus. Alia
vero instrumenta neque prorsus appro-
banda sunt, neque omnino respuenda,
sed consulenda est prudentia quam illo-
rum locum sanctitatis deceant. De quibus
S. Thom. quæst. citata, nil aliud inquit, nisi
quod antiquo populo magis quam nobis
congruebant.

Organo-
rū vsus.

Iudiciū
de alijs
instru-
mentis
musicis.

Ad pri-
mū arg.

Ad primum igitur argumentum respō-
detur, vel de hoc hæreticos esse blasphemos
quod ecclesiasticos cantores cum sa-
cerdotibus Baal componunt. Haud enim
de hoc Elias illos irridebat quod carerent,
sed quod lapides, & marmora, & mortuos
homines, ac denique dæmones illa ratio-
ne colerent, quos arbitrabantur clamoribus
esse ad audiendum excitandos. Qui vero
ad animi letitiam & deuotionem excitandam
canunt, seu vt Deo illam referant ho-
norem, laude digni sunt, non vituperio. Si
cuti Hierosolymite Christo, acclamantes
Hosanna. Et pueri in fornace, angelorum
instar, Hymnos psallentes. Quare neque
aliud simile quod ab humana maiestate ad
diuinam asserunt, quidpiam ad rē attinet.
Eo. n. non docet coram humanis principi-
bus preces cantando fundere, quod non
sunt vt dii colendi, tamest & heroum lau-
des, vt supra diximus in ipsorum præsen-
tia, cani soleant. Secundum argumentum
ab Anna Samuels parente deductum, de
priuatis tantum rationibus procedit, at-
que adeo sanctorum documenta quibus
iubemur silenter orare. Secus autem se-
res habet de solennibus quæ nomine pu-
blico

Ad secū-
dum.

Ad po-
fremū.
blico fiunt. Neque vllum est absurdum vt
dum in choro canitur populus, si orare ne-
quit, auscultet. Ad postremum autem ver-
bum respondetur quod secularis musica
in ecclesijs non est licita, ecclesiastica vero
non est profana.

ARTICVLVS III.

*Vtrum tam illi homines qui sunt sacris initi-
ti quam qui titulum habent ecclesia-
stici sacerdotij ad horas dicen-
das teneantur.*

IN primo articulo monstratum est quem
admodum ad orandum solenniter nec-
essarium fuerit quatuor esse constituta,
nempe personas orationumque substan-
tiam, loca & tempora, quibus & ex ipsa na-
tura ei quintum intelligitur adhibere, vi-
delicet intentionem arque attentionem.

Primū
arg.

De primo ergo scilicet de personis in isto
articulo, de reliquis vero in subsequen-
tibus dicendum est. At quod non omnes
qui sacris initiati sunt teneantur ad diu-
inum officium arguitur argumento illo qd
supra tetigimus. In ecclesia dispersa sunt
clericorum munia, alij tanque animarum
curæ sunt mancipati, alij vero vel ad præ-
dicandum vel ad alia negotia quæ ad rem
ecclesiæ attinent, ergo illi qui alijs sic im-
pediuntur, non est cur ad horas canonicas
obligentur. Pari modo arguitur secundo,
quod neque omnes sacerdotes habentes
ecclesiastica ad horas soluendas tenean-
tur, tum quod beneficia propter diuersa
officia sunt instituta, vt præstimonja, quæ
vt fertur, ratione studij constituta sunt, tum
etiam quod eadem ratione qui in religio-
ne ante professionem probantur canoni-
cū officium pendere teneantur, eo quod
illis fructibus pascuntur quibus populus
propter eiusmodi spiritualia officia religio-
sis erogat. Quod tamen non est ratio-
ni consonum. Tertio denique arguitur. Si
eiusmodi clerici ad horas dicendas tene-
rentur, id maxime esset de iure diuino in
quo religionem horarum canonicarum
fundatam esse supra monstratum est. Quod
si verum est, consequens fieri videtur vt
Papa super his dispensare nequeat, cuius
tamen contrarium mos habet & vsus. In
contrarium autem est ca. Presbyter. de ce-

Secūdu.

Tertiū.

Duēcau-
se ex qui-
bus ori-
tur obli-

lebratione Missarum: quo omnes presby-
teri obligantur ad diuinum officium, vbi
nomen presbyteri secundum glossam ex-
tenditur ad omnes clericos, iuxta tenorem
cap. Si quisquam. de cohabitatione cleric-
& mulier.

De hac questione quedam sunt inter
Doctores constituta, quedam vero que
vix possunt certa ratione definiri. Dux in
quam causæ pro certis habentur quarum
per se vtraque ad pensum horarum cano-
nicarum obligat, nempe ordo sacer & ec-
clesiasticum beneficium. Ad questionem
igitur duabus conclusionibus responde-
tur. Primas, Omnis clericus in sacris pu-
ta, subdiaconus & illo superior tenetur of-
ficiū persoluere diuinum ac nocturnum
Conclusio est quam tenet glossa, comple-
ctiturque. Panormi. & reliqui Doctores
canonici iuris præcipui nominis, super di-
cto capitulo, presbyter. de celebratione
Missarum. Est & sententia D. Thom. quo-
libeto 6 artic. 8. & vnanimiter Theologo-
rum. Nam quamuis in dicto capitulo,
quod, vt supra diximus, est concilij Aga-
then. de solo presbytero mentio fiat, tamē
Innocen. cap. dolentes. minores etiam cle-
ricos exprimit. Et dist. 92. ca. fin. expressus
obligantur presbyter, diaconus, & quilibet
clericus ad quotidianum officium. Ratio
autem quæ optima est iuris interpretis,
inde emergit, quod qui sacris initiatus,
singulari Dei cultui mancipatur atque
illo constituitur statu qui ad diuinis lau-
des institutus est. Iuxta illud Isa. 43.
Omnem illum qui inuocat nomen meum
in laudem meam creauimus illum, laudum
autem ordo & modus, vt supra diximus,
ab ecclesia lege sancitus est, ergo eo ipso
quod quis in clericorum ordinem susci-
piatur, tali est vinculo obligatus. Qua-
propter, hoc quam maxime cupio cunctis
clericis esse persuasissimum, vt quidquid
negotij eis incumbat, siue literarum stu-
dium, siue gubernandi, aut legendi mu-
nus, aut etiam prædicandi, constitutis-
simum habeant nunquam vllam inter-
polare canonicam horam, certo videlicet
scientes hoc esse proprium genuinum-
que eorum officium, atque adeo cunctis
alijs præferendum, eo præsertim quod tem-
pus statim orationibus dicatur, ex quo-
cunque alio succidatur negotio nunquam
impedimento est, Deo sic disponente, quo-
minus

SOTO
de iure
legibus
DII
13